

Socialdepartementet

Remiss - Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, SOU 2020:24

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, SOU 2020:24.

Sammanfattning

Region Jönköpings län ställer sig bakom delar av betänkandet men anser att vissa delar behöver förtydligas och utredas vidare. Region Jönköpings län anser att några av förslagen inte kommer att få avsedd effekt på individnivå.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län lämnar synpunkter främst utifrån de rekommendationer som föreslås i kapitel 8.

8.1 Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens syfte

Region Jönköpings län instämmer men det finns en otydlighet var sjukskrivningsprocessen börjar. Är det när arbetsförmågans nedsättning uppstår innan själva sjukfrånvaron? Arbetsförmågan kan ju vara nedsatt men individen är ändå kvar i arbete. Ett förtydligande krävs i den frågan.

8.2 Uppdrag att samverka för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Region Jönköpings län anser att en samverkan på denna övergripande nivå inte kommer att leda till förväntade effekter på individnivå. På den övergripande nivån har man inte tillräcklig kännedom om de konsekvenser som blir på verksamhetsnivå.

Försäkringskassan föreslås samordna den här samverkan men har redan idag ett samordningsansvar som de inte har möjlighet att prioritera. Inom Försäkringskassan har man också olika uppfattning om vad samordningsuppdraget innebär. Region Jönköpings län är tveksam till om Försäkringskassan har förutsättningar att klara detta uppdrag.

Hälso- och sjukvårdens roll i den här samverkan är otydlig. SKRs roll är att stödja och bidra till utveckling av regionernas verksamhet och kan inte bestämma över hälso- och sjukvårdens samverkansfrågor.

8.3 En gemensam digital yta för planering i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen

Ett förslag till en samverkansyta finns redan framtagen men där finns det juridiska problem som behöver lösas. Det kan nu finnas enklare tekniska lösningar som kan fungera bättre. Det som är det viktigaste här är att individen blir delaktig i och kan se sin sjukskrivnings- och rehabiliteringsplan. Region Jönköpings län anser att frågan ytterligare behöver utredas om vilka tekniska lösningar som kan vara möjliga att genomföras.

8.4 Bättre stöd till individer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen oavsett behov av att få rehabiliterande insatser samordnade

Region Jönköpings län välkomnar förslaget till ett bättre stöd till individen. Individen behöver ett bättre stöd i hela processen som även innefattar stöd vid överklagan av beslut om indragning/avslag av ersättning. Som det fungerar nu vid överklagan hänvisar Försäkringskassan enbart till sin webbplats. Individen vänder sig då till hälso- och sjukvården för att få praktisk hjälp med sin överklagan. Denna uppgift belastar hälso- och sjukvården och ingår inte i uppdraget.

Region Jönköpings län är tveksamma till att Försäkringskassan ska ges uppdraget att bättre stödja individen. Försäkringskassan har redan ett samordningsuppdrag som man inom myndigheten ser mycket olika på. Ett konkret förtydligande krävs om vad Försäkringskassans samordningsuppdrag innebär.

Försäkringskassan har oftast inte möjlighet att prioritera samordningsuppdraget eftersom fokus är att bedöma rätten till ersättning. Att då ge ett utökat uppdrag torde inte leda till någon förbättring för individen. Dessutom kommer Försäkringskassan oftast in sent i sjukskrivningsärendet. En ytterligare aspekt är att Försäkringskassan inte alltid medverkar till eller stödjer individens rehabiliteringsplan som ska leda till en hållbar återgång till arbetslivet. Region Jönköpings läns erfarenhet är att hälso- och sjukvårdens rehabiliteringsplanering, som oftast görs i dialog med arbetsgivare, många gånger rivs upp då Försäkringskassan fattar ett motverkande beslut utan att samverka eller samordna med berörda parter. Om Försäkringskassan ska ges ett utökat uppdrag för att stödja individen anser Region Jönköpings län att en utveckling av Försäkringskassans arbete behövs.

8.5 Stärka drivkrafter för arbetsgivare

Region Jönköpings län ställer sig tveksamma till vad just redovisning av kostnader för ohälsa och sjukdom kan ge. Det är redan känt av arbetsgivare att detta är en stor kostnad och ger en stor påverkan på produktion.

8.6 Konsultation av expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

Det finns redan idag ett bidrag ”arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd” som arbetsgivare får ansöka om via Försäkringskassan. Detta bidrag borde kanske utvecklas istället? Region Jönköpings län ställer sig tveksam till vad ytterligare ett nytt bidrag kan ge för effekt. Region Jönköpings län vill framhålla vikten av hälso- och sjukvårdens dialog med arbetsgivare. I dialogen får sjukskrivande läkaren bättre kunskap om arbetsmiljön och arbetsgivaren får bättre insikt i den anställdes hälsa och hur den påverkar förmågan att arbeta, vilket är särskilt viktigt vid psykisk ohälsa. Ett bättre alternativ är att arbetsgivare erhåller bidrag för att nyttja företagshälsovård med ansvaret för individens sjukskrivning när den bedöms vara arbetsrelaterad. Då blir per automatik expertresurs inkopplad och planeringen kan göras arbetsplatsnära.

8.7 En förvaltning av kunskapsområdet arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

Region Jönköpings län ställer sig positiv till att myndigheten för arbetsmiljökunskap ges uppdrag att förvalta kunskapsområdet.

8.8 Ett utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att möta individers behov av stöd

Region Jönköpings län välkomnar ett utvecklat samarbete enligt ovan. Det brister ofta i samverkan när individen fått sin sjukpenning indragen och ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen. Individen behöver här stöd i övergången men också stöd för att förstå och skydda sin sjukpenninggrundande inkomst.

Många individer klarar inte kraven som ställs för att ingå i det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, att klara arbetsträning på 10 timmar per vecka. Det är därför viktigt att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen också, inom det förstärkta samarbetet, ges uppdraget att ansvara för gemensamma förberedande insatser.

8.9 Ett förbättrat stöd till individer som har medicinska begränsningar, som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som uppbär försörjningsstöd

Region Jönköpings län lämnar inga synpunkter på förslaget.

8.10 Utbyte av medicinska uppgifter i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen bör utredas

Region Jönköpings län anser att det är helt nödvändigt att det utreds hur hälso- och sjukvårdens lämnande av medicinska uppgifter underlättas. Någon form av differentiering som föreslås välkomnas. Det bör även utredas vilka andra professioner utöver läkare som ska kunna lämna medicinska uppgifter. Region Jönköpings län vill också påtala att det inte är ovanligt förekommande att läkare får undervisa Försäkringskassans handläggare om medicinska uppgifter och det är en onödig belastning på sjukvården. Här ska istället Försäkringskassans försäkringsmedicinska rådgivare stödja handläggarna.

Försäkringskassan bör i första hand ta in information från individen och andra berörda parter såsom arbetsgivare/Arbetsförmedlingen m fl. De ska i sista hand och enbart vid behov kontakta hälso- och sjukvården. Under nuvarande covid-19 situation har Försäkringskassan utrett ärenden på detta sätt och det har visat sig fungera bra.

Region Jönköpings län anser att man behöver prioritera det här förslaget i utredningen och ta ett större grepp för att kunna komma tillrätta med problemet.

Ekonomiska konsekvenser

I betänkandet föreslås att Försäkringskassan tillförs ytterligare medel för sitt utökade uppdrag. Medel föreslår man används från den överenskommelsen om sjukskrivningsprocessen som tecknats mellan staten och SKR och som beräknas avslutas efter 2020. Region Jönköpings län anser att det finns ett behov av att överenskommelsen tecknas även för 2021 med anledning av den covid-19 situation vi haft under 2020.

Om hälso- och sjukvården arbetar med förbättringar av sjukskrivningsprocessen är det Försäkringskassan som får den ekonomiska vinsten. Det bör därför tas fram en ekonomisk modell som gynnar hälso- och sjukvården långsiktigt.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Rachel De Basso
Ordförande nämnd för folkhälsa och
sjukvård

Mats Bojestig
Hälso- sjukvårdsdirektör